

O GODČEVSKI DELAVNICI 2007

TOMAŽ RAUCH

Delavnica je potekala v okviru mednarodnega folklornega festivala v Beltincih, in sicer od 27. do 29. 7. 2007.

Udeleženci smo se zbrali 27. julija ob 17. uri na Gradu v Beltincih in se takoj preselili v Župnijski dom ter se posvetili delu. Po uvodnih preverjanjih prisotnosti in predstavitvi programa dela je sledilo predavanje s pogovorom, na katerem sem preveril zanimanja udeležencev delavnice, da bi temu primerno prilagodil program dela.

Prisotni so takoj pokazali veliko zanimanje za spoznavanje in uporabo nekaterih novih glasbil, zato sem naslednji dan prinesel več glasbil, na katere so se delavničarji poleg glasbil, ki jih sicer igrajo, učili igrati.

Uvodno predavanje je bilo posvečeno zgodovinskim pogojem razvoja glasbe v posameznih pokrajinah in primerjavi teh z osrednjimi slovenskimi pokrajinami ter izhajajočimi slogovnimi posebnostmi, ki smo jih nato poskušali vgraditi v praktično delo.

Naslednji dan smo analizirali program festivala prejšnjega večera in se dokaj kritično dotaknili sestave sporeda osrednjih gostov - Latvijcev. Nato smo se razdelili v skupine: od harmonikarjev so se svojega glasbila še naprej želeli učiti in nadgraditi znanje ter slog štirje godci z diatoničnimi harmonikami. Zanje sem kot osnovo izbral primer štajerskega plesa čeglešček po zapisu iz knjige Zmage Kumer: Ljudska glasbila in godci na Slovenskem. Viža namreč ponuja nekaj zanimivih izzivov, s katerimi so se harmonikarji intenzivno ukvarjali ves čas delavnice. Seveda so primer harmonskih modulacij in prehodov na koncu vsi uspešno obvladali. Sicer so medsebojno izmenjali del repertoarja, ki smo ga nato kritično ovrednotili, analizirali in slogovno prečistili.

Trije kontrabasisti so se lotili igranja z lokom. Dva od njih sta to počela prvič, eden je že poskusil. Postavili smo osnove igranja, držo glasbila, posebej smo se ukvarjali s pomenom primerne nastavitve glasbila (višine ...), držo loka, pritiska itd.. Bistvo so dojeli hitro, ostalo pa je odvisno predvsem od njihovega nadaljnjega dela. Na mestu samem, razen začetnih težav z intenzivnostjo zvoka in jasnostjo ritma, ni bilo večjih težav.

Dva godca sta se posvetila opreklju, eden od njiju (pravzaprav ena) zelo intenzivno in je do konca delavnice že obvladala osnove. Poleg tega je poskusila še nekaj drugih glasbil in seveda kot violinistka, kar je njena prvotna vloga

v skupini, poskusila in uporabila načine igranja spremljave, dodajanja ritma ob istočasni izvedbi melodije, igranje z dodanimi toni praznih strun, poudarjanje ritma itd.. Druga violinistka, ki je bila v delavnici drugič, je nadgrajevala in utrjevala znanje od prejšnjega leta in pokazala opazen napredek.

Dva godca sta se na novo lotila (izmenično) tenor tube. Eden se je nato posvetil bolj oblikovanju zvoka z usti in ustnikom in je v ta namen vadil s "šefom", trobilom iz buče, drugi (oba sicer harmonikarja) je v osnovnih tonovskih načinih že suvereno spremljal ostale godce, celo v prej omenjenem, dokaj zahtevnem, čegleščku.

Nekaj godcev je poskusilo igrati na tamburico, eden intenzivno in je tudi obvladal osnove igranja na bisernico po Farkaševem sistemu, ena deklica se je pričela učiti pihal, predvsem se je posvetila piščali (čisto od začetka) in osnove tudi osvojila (in za nagrado dobila piščal; upam, da jo bo tudi vnaprej kdaj zaigrala!).

Popoldan istega dne smo nadaljevali delo na podoben način, se dotaknili teoretičnih problemov, predvsem pa je sledilo individualno delo s posamezniki in istočasno usklajevanje le-teh znotraj skupin, ki so se občasno oblikovale spontano, glede na značilnosti in možnosti tonske uskladitve posameznih glasbil.

V osnovi so se oblikovale tri glavne skupine:

Diatonične harmonike so delovale s posamezniki z drugimi glasbili, večinoma pa individualno in vsak godec je zase iskal rešitve problemov, nakar so jih skupaj preverili in drug drugemu pokazali možnosti, jih komentirali in primerjali rezultate, ki so bili zelo jasno opazni glede na kraj, od koder je posamezni godec izhajal. To je bila odlična osnova za pogovor o slogu in opozorila na očitne tujske v posameznih izvedbah, ki bi lahko prekrile posebnosti viže same.

V drugi skupini so se poleg opreklja ustalili še tamburice, kontrabas (občasno dva), eden je kar nekaj časa vadil tudi sam, violina in občasno klarinet (godec je vmes igral tudi na diatonično harmoniko) ter drumla.

Tretja skupina je večino časa delala zase zaradi na novo naučenih glasbil: piščal, ena violina, občasno kontrabas, klarinet, tudi harmonika.

Znotraj teh osnovnih skupin je prihajalo do zamenjav, novih poskusov ter do mnogih drugih sprememb.

Zadnji dan delavnice smo zjutraj, takoj po analizi prejšnjega večera, v katerem so nastopali pevška skupina Katice ter nekaj godčevskih skupin, nadaljevali in sklenili delo, ki je bilo sicer nekoliko manj intenzivno kot prejšnji dan, ko so bili godci večinoma do skrajnosti aktivni, zato je sledil še en teoretični del. Tokrat na temo vlog godcev, njihovih vlog znotraj skupine, tudi možnosti in dolžnosti sodelovanja in vsebinskega poseganja v slogovno plat

izvedbe sporedov, kadar prihaja znotraj postavitev do nasprotovanj. Sledil je še praktični zaključek delavnice z medsebojno predstavitvijo rezultatov dela.

Godci so v praktičnem delu medsebojno izmenjali nekaj viž, jih nato kot osnovo zaigrali, uskladili in postavili kot celoto, pri tem pa spoznavali načine iskanja primernih tonalitet, sloga, razporeditev in vlog. Za konec so dodali še nekaj lažjih viž, čisto za veselje ali pa mogoče tudi za spomin na Prekmurje, čeprav to ni bila "uradna" tema letošnje delavnice.

Predvsem letos lahko pohvalim izredno samoiniciativnost udeležencev delavnice (vsaj večine) in neverjetne volje do dela. Prostega časa v samih delovnih terminih (posebej v soboto) praktično ni bilo in to dejstvo že samo po sebi kaže zagnanost, ki naj je ne zmanjka niti v prihodnje.

Ob koncu velja le še povabiti vsem, ki ste redni gostje v Beltincih in tistim, ki na delavnici še niste bili. Priključite se prihodnje leto od 25. do 27. avgusta, ne bo vam žal!

